

СТАНОВИЩЕ
от доц. д-р Георги Асенов Арнаудов,
преподавател в Нов български университет,
професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство”,
за придобиване на образователната и научна степен „доктор“
по професионално направление 8.3. „Музикално и танцово изкуство”
с кандидат Теодора Валентинова Павлович

Настоящата дисертация на Теодора Валентинова Павлович на тема **„ПСИХОЛОГИЧЕСКИ ОСНОВИ НА ДИРИГЕНТСКОТО ИЗКУСТВО“** е развита в рамките на един обем от 158 стр. и съдържа, **Увод**, седем глави, озаглавени съответно: Глава първа: **Науката „Психология на творчеството“ – исторически предпоставки и развитие**, Глава втора: **Психология на музикалното изкуство – история, развитие на науката, основни трудове**, Глава трета: **Психологически особености на дирижирането като вид художествено-творческа дейност**, Глава четвърта: **Психо-физиологични основи на диригентската дейност**, Глава пета: **Специфика на психическите процеси и основни когнитивни процеси в диригентската дейност**, Глава шеста: **Висши когнитивни процеси**, Глава седма: **Емоционално-волеви психически процеси**, **Заклучение**, **Библиография**, приноси моменти в изследването и списък с научни публикации по темата на изследването.

Позволявам си още от началото да представя структурата на текста и неговите глави защото още на пръв поглед е видима една великолепно оформена логика на изграждането му, като тя е съчетана с изключителното и невероятно ясно познаване на материята – довело съответно да много сериозно и приносно вникване в изследователския процес – а оттам и до достигането на фундаментални заключения. Както самият избор на темата на дисертацията, така и цялостния текст показват значимостта на поставения проблем, както в научно и научно-приложно отношение, така и в един чисто художествен план.

Целите и задачите на дисертационния труд са обосновани изключително точно, като обекта и предмета на изследването са ясно и прецизно дефинирани. Това е съответно съвкупността от познавателни, психологически, интерпретативни или творчески процеси, които протичат в съзнанието на диригента *„от първия поглед към партитурата до последния акорд на вече прозвучалото произведение“*. Целта на изследването е отнесена съответно до изследването и систематизирането на *„общите психологически закономерности“*, които могат да бъдат приети като своего рода *„алгоритъм“* на различните видове диригентски дейности.

В своето изследване докторанта е направил едно обширно разглеждане на развитието на психологическите изследвания в областта на художественото творчество и интерпретацията, а на базата на своя невероятно богат и пълноценен творчески опит,

Теодора Павлович е успяла да анализира пределно точно невероятната и разнообразна палитра от когнитивни, емоционални и волеви процеси които протичат в съзнанието на диригента във всички фази от работата и създаването на творбата. Тя е отишла и по-напред и е стигнала да едно изключително приносно доказване на значението и взаимното влияние на различните психически процеси в диригентската дейност. Доказване, на основата на което тя е успяла да изведе, нека ги нарека хистоматийни хипотези за ролята на различните знания, способности и умения, които се превръщат в основен, генериращ модул и елемент на ефективността на работата на диригента. Нека го кажа дефинитивно. Тези хипотези са основополагащи и са невероятно ценна основа за постигнатите фундаментални изводи *„за значението на познанията за психологическата основа на диригентската дейност и приложенията на тези познания при обучението на младите диригенти“*.

Методологията на изследването е дефинирана стриктно и безупречно, така както само, една толкова значима фигура като музикант, изпълнител, педагог и визионер като Теодора Павлович можа да го направи. Това може да бъде видно в описаната работа в архивните фондове, в откриването на автори и изследвания от областта не само на темата но и по фундаментални проблеми, в търсене на бази-данни в множество репозиториуми. За реализация на изследването Павлович се е опряла на изпитаните инструменти на наблюдението, авторефлексията, анализа на разработваните материали както и най-вече на синтеза на целия набор от изследвани материали по темата.

Всичко това, както и развитието на текста в седемте глави показва от своя страна едно много високо съответствие между избраната методология и методика на изследване и поставената цел и задачи на дисертационния труд.

Аз съм напълно съгласен с изведените от дисертанта седем приноси на текста, но тук искам да подчертая, че най-важните в случая са реализираните основополагащи изследвания на общи психологически закономерности на диригентското изкуство, приносните анализи на основни процеси, протичащи в мисловната дейност на диригента, при това разгледано от една, нека я нарека *холистична* гледна точка, както по отношение на усещанията, възприятията и представите така и към целия спектър от творческо мислене, отнесен до въображението, до изобразяването, до артистичното внушение и трансформация контакт с публиката. Неща, които дисертантът Теодора Павлович е показвала по най-блестящ начин през годините!

Аз съм запознат изцяло и в основи с представеният ми от Теодора Валентинова Павлович Автороферат, който съдържа 60 страници и ясно и накратко представя основните положения от текста на дисертацията, както и синтезирано представяне на приносите. В него е дадена информация и за трите основни публикации на автора в

специализирани издания в областта на изкуствата, а именно в International Choral Bulletin - ISSN:0896-0968, Алманах на НМА „Проф. Панчо Владигеров“ Академичен форум: Интегрална музикална теория. София: НМА, „Проф. Панчо Владигеров“, 2020. Тези издания са включени в Националния референтен списък на съвременни български научни издания с научно рецензиране, а публикациите са свързани с темата и текста дисертацията, и отговарят напълно на изискванията на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ в Област 8. Изкуства, показател 9: Статии и доклади, публикувани в специализирани издания в областта на изкуствата..

Текстът на дисертацията на Теодора Валентинова Павлович е основан на цитирания и позовавания на представителен брой автори, като в частта Библиография – са изведени общо 91 заглавия (81 на кирилица и 10 на латиница). Следва да подчертая, че всички тези текстове са отбелязани точно не само в библиографията, но и в самият текст на дисертацията. Те обхващат един значим по своя обем период на издаване

Аз познавам лично дисертанта, като изпълнител и като теоретик и съм присъствал на изяви на Теодора Павлович, както на концертния подиум, така и на различни научни конференции. Мога съвсем откровено и честно да заявя, че това вече е не само един голям музикант изпълнител, но след тези дисертационен текст, бих казал и един значим изследовател и визионер!

На основата на горепосоченото си позволявам да оценя изключително високо и по достойнство както цялата изпълнителска, практическа, методическа и педагогическа дейност на дисертанта, така и цялостната ѝ, вече и изследователска работа при написването на този текст, които искрено се надявам да бъде публикуван и като книга. С настоящето бих желал да потвърдя, че кандидата отговаря напълно на минималните национални изисквания заложи в Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, и да предложи на уважаемото Научно жури да присъди на Теодора Валентинова Павлович образователната и научна степен „доктор“ по специалност 8.3. „Музикално и танцово изкуство“.

София, 18.02.2020 г.

доц. д-р Георги Асенов Арнаудов

Подпис: